



TOPPNYHETER

SENASTE NYTT

BEVAKNINGAR

Sök

Ändra nyhetsmix

Logga in



INRIKES

# Ny forskning: Så styr miljöaktivister kommunerna inifrån

Radikala miljöaktivister sitter på ledande positioner i en fjärdedel av Sveriges kommuner, visar ny forskning från Örebro universitet. ”Handläggare utnyttjar sin ställning men beaktar inte de skyldigheter som offentlig förvaltning innebär”, säger en jurist på LRF.

När professor Jan Olsson och hans forskarkollega Erik Hysing vid Örebro Universitet undersökte hur vanligt det är med kommunala tjänstemän som kan klassas som rena miljöaktivister blev de förvånade över resultatet.

Av de cirka 700 tillfrågade passade 11 procent in under kategorin miljöaktivist och forskningsresultatet visar att de återfinns i 23 procent av Sveriges kommuner.

För att klassas som miljöaktivist ska tjänstemännen uppfylla vissa kategorier.

De ska bland annat vara aktiva i en miljörelse och sitta på nyckelpositioner i den kommunala administrationen. De fick även ranka påståenden som: En hållbar utveckling kräver att det kapitalistiska systemet förändras i grunden, samt: Miljöproblemen kräver en radikal omställning av samhället.

Här kryssade miljöaktivisterna i mellan 7 och 8 på en 10-gradig skala.



Av Martin Berg

Publicerad 22 februari, 14:04

Dela



Facebook



Twitter



E-post

Öppna i ny flik

Relaterade ämnen

Gunnar Wetterberg ☆

Naturskyddsföreningen ☆

Örebro universitet ☆

Miljöfrågor ☆

Axel Oxenstierna ☆

Miljöpolitik ☆

Statsvetenskap ☆

Studieförbundet Näringsliv och Samhälle ☆



- De var de riktigt radikala kan man ju säga, men flera av de andra tjänstemännen fick höga poäng i enkäten, men kvalade inte riktigt in som aktivister. Jag tror att det är rätt naturligt att engagerade människor söker sig till ställen där man tror sig kunna göra skillnad för sin sak, säger Jan Olsson.

### **Tjänstemän ska inte bara ha ett spår**

Gunnar Wetterberg är tidigare samhällspolitisk chef på Saco och sitter i styrelsen för bland annat Sveriges Radio, Studieförbundet Näringsliv och Samhälle och Lunds Universitet. Han har också skrivit flera böcker - till exempel en biografi över Axel Oxenstierna - som räknas vara grundaren av den svenska statsapparaten och en förebild för den svenska ämbets tjänstemännen.

Han vill inte kommentera de enskilda resultaten i undersökningen, men understryker vikten av att tjänstemän ska kunna skilja på ämbetsmannaskap och privata intressen.

- Den springande punkten är ju inte om en tjänsteman har privata intressen, utan att det är självklart att tjänstemännen väger in alla tänkbara intressen som hen enligt regelverket ska beakta. Det innebär att inte bara miljölagstiftningen ska främjas utan även begränsningar i till exempel grundlagen. Tjänstemän ska inte bara gå på ett spår helt enkelt, säger Gunnar Wetterberg.

Ett färskt exempel på aktivism i den svenska offentliga förvaltningen är till exempel fallet med Sebastian Kirppu. Han arbetade på Länsstyrelsen som naturinformatör men på fritiden inventerade han djur och växtarter i avverkningshotade skogar för att få dem nyckelbiotopklassade.

Länsstyrelsen förbjöd honom att fortsätta med den fritidssysslan då det medförde "en stor risk för bristande förtroende inte bara för honom i tjänstemannarollen utan även för övriga tjänstemän på myndigheten", skrev Länsstyrelsen i motiveringen till att han förbjöds att ägna sig åt privat inventering.

### **Alltid förekommit inflytande**

Jan Olsson anser att aktivister inom den offentliga förvaltningen kan innebära demokratiska och beslutstekniska problem men menar också att det är viktigt att ha en realistisk bild över hur det offentliga beslutsfattandet faktiskt går till.

- Det har ju alltid förekommit inflytande av olika slag. Förhållandet mellan politiker och tjänstemän är också en evig debatt inom

statskunsskapen. Det kan ju vara så att politikerna efterfrågar en viss riktning av tjänstemännen. När regeringen till exempel plockade in Svante Axelsson som ordförande för ett Fossilfritt Sverige visste man ju att han också varit ordförande för Svenska Naturskyddsföreningen, vilket också kan ses som en tillgång för regeringen. Man har miljö rörelsen med sig så att säga.

- Problemet uppstår framförallt om aktivister arbetar i det fördolda och aktivt underminerar den demokratiska processen, fortsätter han.

Gunnar Wetterberg håller med om att det inte är en helt enkel fråga.



- Jag var aktiv i vänstern i slutet av 1960- och början av 1970-talet, och det påverkade vilka ämnen jag läste och att jag sökte mig till den offentliga förvaltningen och UD. Det var ett val som bottnade i mina personliga åsikter. Men när jag kom in i organisationen fick vi en ordentlig duvning i den självklara vikten av att skilja mellan personliga åsikter och ämbetsmannarollen.

Jan Olsson och Erik Hysings forskning visar också att de kommuner i vilka miljöaktivister arbetar levererar en högre poäng i olika index som mäter miljö- och klimatåtgärder.

- Det kan ju vara så att framgångsrika kommuner i dessa frågor attraherar de här gröna aktivisterna, säger Jan Olsson.

## Myndighetsutövning utanför rättsordningen

På Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) har forskningsrapporten slagit ned som en bomb. Lantbruksföretagares verksamhet kräver ofta en bred myndighetskontakt i frågor som djurhantering och miljöfrågor.





- Vi är väldigt bekymrade över att den här formen av myndighetsutövning förekommer och riskerar att drabba våra medlemmar eller andra enskilda och företagare. Att inte alla tjänstemän är djupt rotade i de grundläggande rättsstatsprinciperna och deras betydelse är väldigt oroande. Att tjänstemän dessutom öppet stoltserar med detta är skrämmande, säger Anna Treschow, rättspolitisk sakkunnig på LRF Skogsägarna.

Åsa Hill, jurist på LRF, konstaterar också att det är ett växande problem för LRF: s medlemmar.

- Vi har inte gjort någon undersökning, men även våra medlemmar påtalar i allt större omfattning att en del av myndighetsutövningen sker utanför rättsordningen och att handläggare utnyttjar sin ställning men inte beaktar de skyldigheter som offentlig förvaltning innebär.

- Det är en mycket stor och avgörande skillnad mellan att som enskild aktivist verka gentemot myndigheter och att inifrån en myndighet med den offentliga maktapparaten i ryggen agera mot enskilda och ibland utanför rättsordningen, fortsätter hon.

## Martin Berg

### Fakta

Det är i forskningsrapporten "Green Inside Activism for Sustainable Development: Political Agency and Institutional Change" som Jan Olsson och Erik Hysing redovisar sina resultat.

### Toppnyheter

#### DEN SVENSKA GRUVNÄRINGEN

Bevaka ☆



### Mina bevakningar

Logga in för att lägga upp bevakningar på det som du är mest intresserad av.

LOGGA IN

### Aktuella ämnen



Oscarsgalan



Krisen i Venezuela



IS-återvändarna

